

Forfatter: Dalgas, Ernesto

Titel: Udrag fra Lidelsens Vej

Citation: Dalgas, Ernesto: "Lidelsens Vej", i Dalgas, Ernesto: *Lidelsens Vej*, udg. af Henrik Schovsbo, Det Danske Sprog- og Litteraturselskab, Borgen, 1993, s. 289.
Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-dalgaasideval-shoot-idm139862323251120/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Lidelsens Vej

sandhed, at have de rigtige meninger og at være kommet til dem på den rigtige måde, dvs. ved i sit liv at have gennemløbet trinene og historien korrekt. Hvad der i teorien svarer til det teologiske stadium omfatter Salomons barndom i Staden indtil bruddet med den guddommeliggjorte stedfader, Kæmneren, og afrejsen til København (side 53). Til det metafysiske stadium (romantiske i Salomons terminologi) svarer hans ophold i København indtil hjemkomsten til Staden og gennembruddet af »Salomon Tænkere« (side 146). Til det positive stadium svarer endelig hans kæmnerliv frem til gensynet med Prosa (side 168 til »Efterskrift« side 233).

Hver gang Salomon gennemskuer en illusorisk sammenhæng, stort set ved afslutningen af et stadium, har han en særpræget, men ensartet oplevelse af gennembrud til en anden verden. Disse gennembrud lærte han senere at leve med som sin sygdom, sine epileptiske anfald; sådanne anfald kendte Dalgas vist fra sig selv. Det sker første gang, da kæmneren dresserer ham til at gå frivilligt til alters efter konfirmationen. Ikke ulig Buddha i legenden ser han lig ved lig i kirken, og han dratter om i den gamle frøkens blomster (side 49). Anden gang har han denne oplevelse ved pensionatsballet i København, hvor han indser, at han ikke har talent for livsglædens evangelium (side 69). Endelig, da han tager afsked med København og dens muligheder i hans liv, får han klarsyn på knap så dramatisk måde over for etatsråden (side 152). Men mod slutningen, hvor han bryder igennem til det højeste sandhedsniveau i bogens univers, opfyldes han af en erfaring af lys og svæven, nu ikke længere i angstfuld gennemskuen, men i himmelfærd som Faust. Man kan sige, at han ejendommeligt nok, hvor han er tættest på at have gennemskuet alle illusioner og at eje sandheden, så han kan handle, er fjernest fra at gøre det. Som i *Dommedags Bog* er Nirvana højeste tilstand, ikke Comtes formentlig travle humanitetsverden med menneskehedens enhedskultur og fællesmarked. Men disse gennembrudsoplevelser er altså for Salomon forvarslere om den endelige oplevelse, og er med til at drive ham videre på hans færd i livet.

Salomon er en autoritetsdyrker, én, der vil erkende sig selv i forhold til en mester. Hans første autoritet og gud bliver stedfaderen, kæmneren. I den lille bange drengs øjne antager han store og skræmmende dimensioner, bliver den store »Han« som jødernes gud. Men Salomon føler sig ikke i overensstemmelse med denne gud. Da han